

Nr 39.

Af herr **Zimdahl**, om statsbidrag till anläggande af utfartsvägar i Västerbottens och Norrbottens län.

Underhållet af de allmänna vägarne i vårt land är som en hvar känner ett onus, som trycker tungt på dem, som drabbas däraf. Försök hafva därför som bekant under föregående riksdagar gjorts i syfte att få underhållsbesväret i mer eller mindre mån aflyftadt från de nu varande underhållsskyldige och i stället lagdt på staten, detta dock hittills utan framgång. Emellertid kan det icke bestridas, att vägunderhållet inom de norrländska orterna och särskildt inom Norr- och Västerbottens län med där varande långa afstånd är tyngre än inom de flesta andra län. Mest tryckande måste dock vägunderhållet kännas för dem, som äro boende på flere mils afstånd från allmänna landsvägen och särskildt från de väglotter, hvilkas underhåll de fått sig anvisadt och som de alltså måste vidkännas. Det är ingen sällsynthet, att dessa väglottsägare hafva att tillryggalägga ända till 3 à 4 mil, ja, än mer, för att komma fram till allmänna landsvägen och, sedan de ändtligen kommit dit, än ytterligare flere mil, innan de äro framme vid den vägloft, som de hafva att underhålla. Härtill kommer, att den utfartsväg dessa väglottsägare hafva att färdas fram till allmänna landsvägen mångenstädes är af så dålig beskaffenhet, att de under sommartid endast med yttersta möda kunna på densamma taga sig fram med hästar och nödiga kördon, och detta under det de i proportion efter sitt innehavande skattetal hafva lika långa väglotter att underhålla som de väglottsägare, hvilka äro boende helt nära den allmänna landsvägen. Dessutom finns det många lägenheter och odlade trakter, därifrån utfartsvägar helt och hållet saknas. Nu är förhållandet i regel, kan man säga, äfven det, att de vägunderhållsskyldige inom långt aflägsna byar och enstaka

Bih. till Riksd. Prot. 1910. 1 Saml. 2 Afd. 2 Band. 15 Häft. (Nr 39—40.)

ställena äro stadda i en allt annat än gynnsam ekonomisk ställning, ej sällan beroende på svårigheten att afyttra de produkter, som deras jordbruk möjligen kunnat framalstra. En gifven följd häraf är, att de äro urständsatta att äfven med bästa vilja sätta sina utfartsvägar ens i ett någorlunda farbart skick. Och äfven om det i dylika trakter finns en och annan, som är stadd i bättre ekonomiska omständigheter, kan det ej rimligtvis begäras, att han skulle vara villig att nedlägga de betydliga kostnader, som till äfventyrs erfordrades för att sätta en för flere eller färre grannar gemensam väg i farbart skick. I alla händelser lär det ej kunna förnekas, att starka skäl tala för, att de som fått på sin lott att bygga och bo inom dessa här åsyftade, från den allmänna samfärdseln aflägsna trakter kunde komma i åtnjutande af något understöd eller bidrag från det allmännas sida. Det kan nämligen icke ligga inom rimlighetens område, att de, utan sådant understöd, skola vara förpliktade att i lika grad med andra bättre lottade vägunderhållsskyldige underhålla de allmänna vägarne.

Vidare kan här anföras den omständigheten, att jordbruket inom de två länen under de senare åren visat en stark utveckling, hvilket äfven framgår däraf, att inom olika socknar ett stort antal mejerier kommit till stånd. Såsom en af de kraftigaste driffjädrarne i detta hänseende har obestriddigen varit anslagen från statens sida till utdikning af frostförande marker, hvarigenom en del byars odlingsmöjligheter mångdubblats och till följd hvaraf äfven lägenheter, lämpliga till s. k. egna hem, skulle, om nödiga kommunikationer funnos, kunna upplåtas till jämförelsevis billiga priser. Dessa odlingslägenheter äro emellertid i de flesta fall belägna på långa afstånd från de mera bebodda byarne, från hvilka det saknas väg, en omständighet, som lägger stora, för att ej säga oöfverstigliga hinder i vägen för obemedlade personer att utflytta till de aflägsna trakterna.

Såväl landstingen som kommunerna särskildt inom Norrbottens län hafva därföre med tanke på jordbrukets utveckling äfven insett det trängande behovet och den stora betydelsen af nödiga utfartsvägar inom dessa trakter samt äfven å vissa håll lämnat bidrag till sådana mindre vägars anläggande. Detta har dock helt naturligt skett endast i enstaka fall och till ytterst ringa belopp, emedan ju kommunerna i främsta rummet hafva att vidkännas allmänna vägars byggande och underhåll i laggildt skick.

Under sådana förhållanden har den frågan på allvar gjort sig gällande, huruvida icke staten härutinnan borde träda emellan och lämna något bidrag, hvarigenom möjlighet kunde beredas att här åsyftade odlingen och

för öfrigt från den stora bygden aflägsat liggande hemman och lägenheter medelst farbara vägar sattes i närmare förbindelse med de mera bebyggda trakterna. Om så skedde, råder ej minsta tvifvel om, att många bland den yngre manliga befolkningen, hvilka nu till en ej ringa del söka sin utkomst på andra sidan Atlanten, skulle stanna hemma och bruka fädernejorden. Lättade kommunikationer äro, såsom redan blifvit påpekadt, för öfre Norrland af den allra största betydelse, ja för många trakter lika viktiga som någonsin utdikningar af frostförande marker. Och hvad nu särskildt beträffar utfartsvägarne, så lider det ej tvifvel, att, om dessa kunde sättas i farbart skick, detta skulle gifva ett stort uppsving åt jordbruket och dess binäringar.

För erhållande af bidrag från staten till utfartsvägars byggande och iståndsättande skulle gifvetvis äfven här ansökan göras hos vederbörande länsstyrelse om förordnande för sakkunnig person att verkställa undersökning och upprätta kostnadsförslag, hvarpå det helt naturligt äfven skulle erfordras vägstyrelsens och Konungens Befallningshafvandes tillstyrkan af företaget samt vitsord om dess nytta och gagn för den trakt det afsåge.

Sedan vederbörande intressenter förbundet sig att bygga och för framtiden underhålla vägen, skulle de ega att af staten såsom bidrag uppbära $\frac{1}{3}$ af kostnadssumman att utgå i vissa bestämda termer på sätt, Konungens Befallningshafvande kunde finna skäligt bestämma.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt får jag vördsamt hemställa,

att Riksdagen ville besluta att såsom bidrag till ifrågasvarande ändamål bevilja ett årligt reservationsanslag af 50,000 kronor.

Stockholm den 26 januari 1910.

P. Zimdahl.

I förestående motion instämma:

F. A. Bäckström.

C. Riström.

F. O. Mörtsell.

M. Ström.